

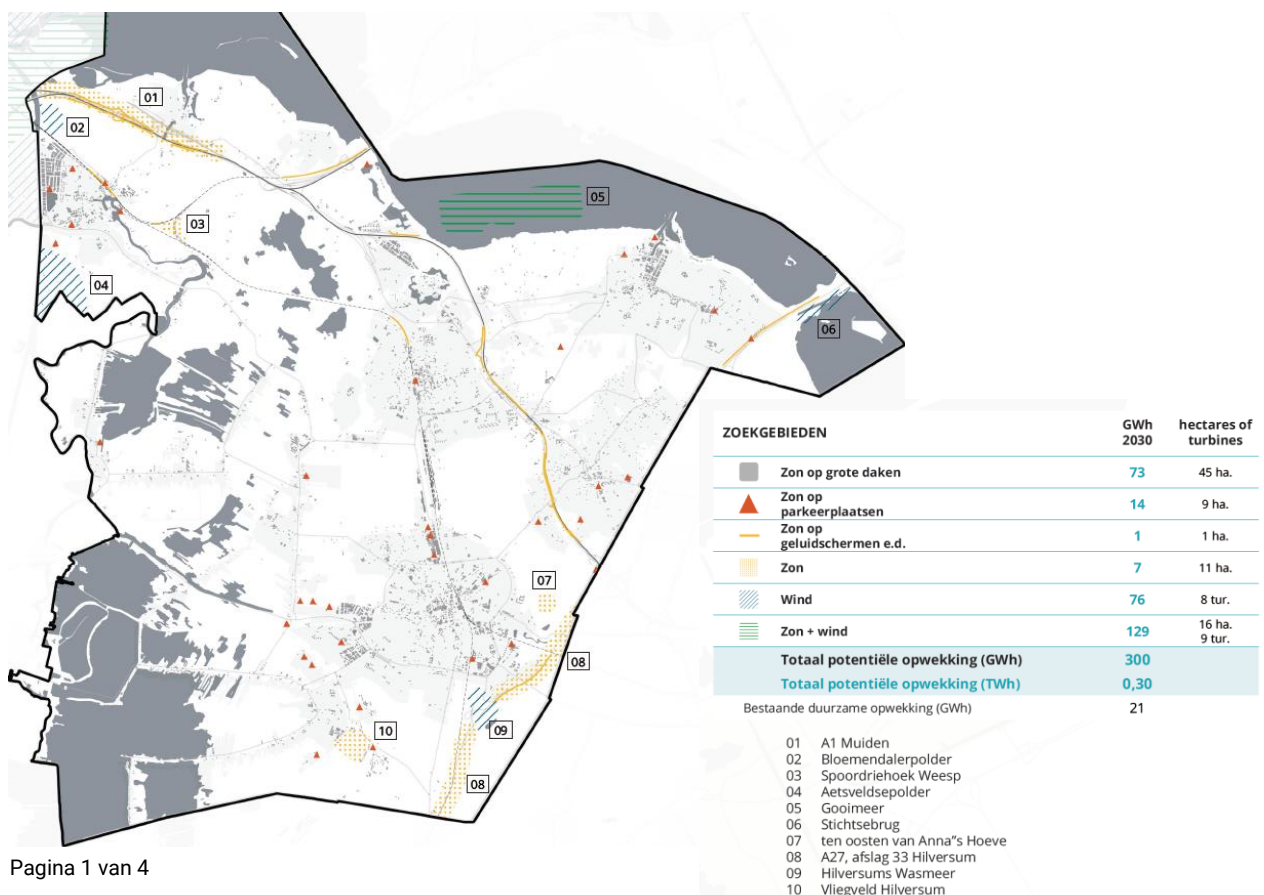
Natuur en grootschalige opwekking van duurzame energie

Algemeen	
Aan	PFO Duurzaamheid
Van	Simon Miske
Datum	27 augustus 2020
Verspreiden	Ja
Kenmerk	20.0004476

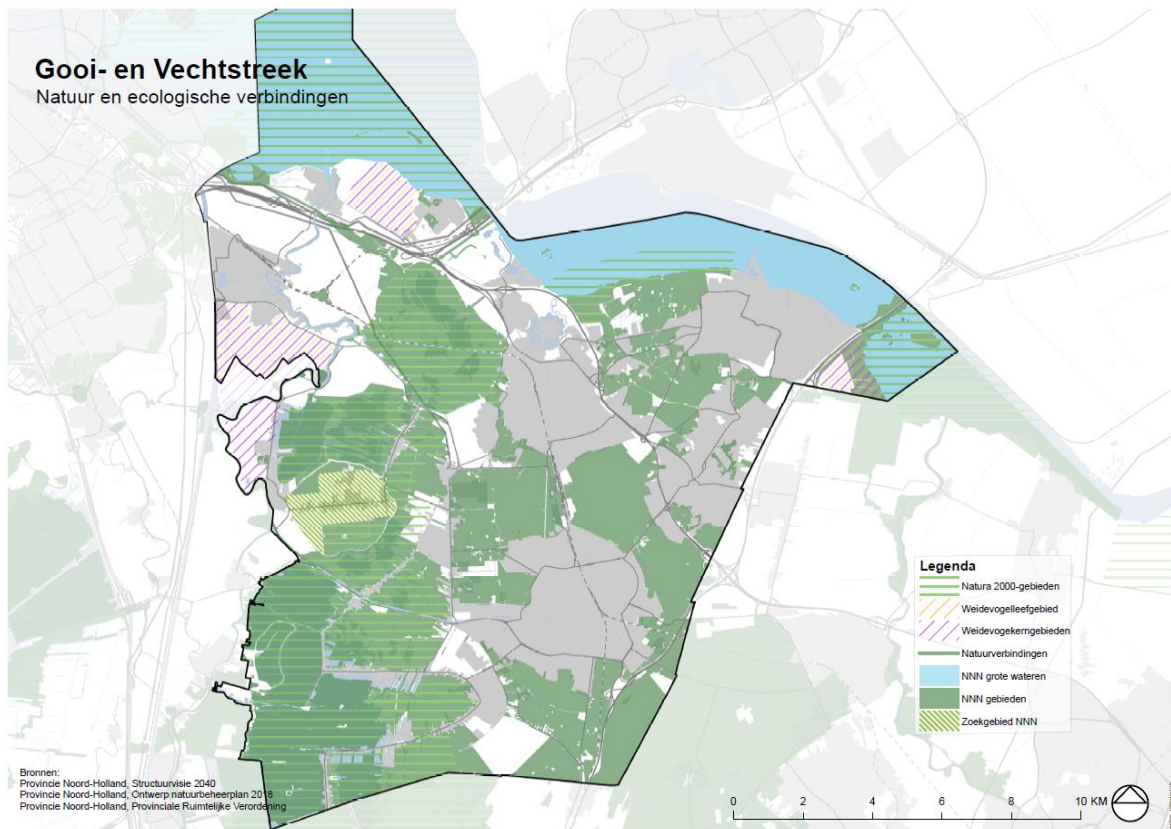
Tijdens de bespreking van de concept RES NHZ in het PFO Duurzaamheid is afgesproken om op een later moment te bespreken hoe om te gaan met de natuur en opwekking van grootschalige duurzame energie. Niemand is tegen duurzame energie, maar er zijn wel mensen die moeite hebben met windmolens en zonnepanelen in natuurgebieden. Met de zoekgebieden in de concept RES is het zeker niet de bedoeling om schade aan de natuur toe te brengen, maar als we de opwarming van de aarde willen tegengaan, zullen we er keuzes gemaakt moeten worden. Zeker is de regio Gooi en Vechtstreek waar locaties voor het opwekken van grootschalige duurzame energie niet voor het oprapen liggen. Hoe zwaar wegen de waarden van natuur en landschap ten opzichte van de energietransitie? Wat is nog acceptabel en waar ligt de grens. Kunnen windturbines en zonneparken de natuur versterken? Horen windmolens en zonnepanelen wel thuis in de natuur of waardevol landschap? Onder welke voorwaarden dan?

Zoekgebieden concept RES NHZ

Alle 10 zoekgebieden in de concept RES Noord-Holland Zuid liggen geheel of gedeeltelijk in natuurgebieden (Natura 2000 of Natuurnetwerk Nederland) of in Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL).

Via de wensen & bedenkingen procedure hebben de raden van de regiogemeenten hun zorgen geuit over de negatieve effecten van windenergie en drijvende zonnepanelen op de natuur, mede ingegeven door de in gezonden brief en inspraak tijdens commissievergaderingen door het Goois Natuur Reservaat (GNR). Deze zorgen zijn begrijpelijk en terecht, de onderbouwing ontbreekt soms echter. Nader onderzoek kan duidelijk maken of deze zorgen terecht zijn of er, onder strikte voorwaarden en met behoud van de natuurwaarden, toch windturbines en zonnepanelen gerealiseerd kunnen worden in natuurgebieden.

Bovenstaande kaart maakt duidelijk dat een groot gedeelte van de regio bestaat uit natuur: Natura 2000-gebieden (N2000), weidevogelkerngebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Kans voor natuur?

Natuur heeft een belangrijke rol bij de klimaatverandering. Het legt veel CO₂ vast, zorgt voor verkoeling en biedt capaciteit voor waterberging. Dat energieopwekking ook een kans is voor natuurbeheer laat Staatsbosbeheer (SBB) zien. Zij leveren graag een bijdrage aan de realisatie van de doelen in het Klimaatakkoord. Dit doen we onder meer door de productie van windenergie te bevorderen in een aantal – zorgvuldig gekozen – terreinen. Ook binnen Nationaal Natuur Netwerk (NNN) zien zij mogelijkheden. Staatsbosbeheer zal zelf geen wind- of zonneparken bouwen of beheren, maar we geven daarvoor wel grond in gebruik. De opbrengst gebruiken ze weer voor het beheren van natuurgebieden en het realiseren van recreatievoorzieningen. De wind levert zo behalve energie ook natuur.

Niet iedere TBO heeft de zelfde visie. Zo vindt Natuurmonumenten dat windmolens niet passen in bestaande natuurgebieden, Natura 2000 en het NNN.

Drijvende zonnepanelen kunnen mogelijk positief effect hebben op de aquatische ecologie. Dat blijkt o.a. uit een pilotproject van waterleidingbedrijf PWN bij het zonne-park op water bij Andijk. Hoewel

onderzoek nog niet is afgerond en is duidelijk zichtbaar dat een deel van de onderwaterfauna gebaat is bij meer schuil- en schaduwplekken.

Wet natuurbescherming

De bescherming van natuurgebieden is verankerd in de Wet natuurbescherming. Voor zonne- en windenergie zijn de Natura 2000-gebieden (N2000) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) van belang. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hiermee is een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Natura 2000

Voor een wind- en zonnepark in of nabij Natura 2000-gebieden moet altijd worden onderzocht of er een significant effect is op het gebied. Wanneer is aan te tonen dat er geen significante effecten hebben op de planten- en diersoorten of de habitats waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen, zijn windturbines of zonnepanelen in of nabij dit gebied mogelijk.

Uitzondering is als sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieve oplossingen aanwezig zijn, ook al heeft dit effecten voor het Natura 2000-gebied. De Europese Commissie heeft hiervoor een richtlijn gepubliceerd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime lijkt op dat voor Natura 2000-gebieden. Als een wind- of zonproject de wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied aantast, is het niet toegestaan. Er wordt een uitzondering gemaakt als er geen redelijk alternatief is, er een dwingende reden van openbaar belang is en als er compensatie plaatsvindt: de zogenaamde ADC-toets.

Windturbines en zonnepanelen kunnen onder deze uitzondering vallen, omdat ze worden geplaatst met een dwingende reden van openbaar belang. Een compensatieplan wordt opgesteld waarin de compensatie is verankerd.

Noordhollands Perspectief

Provincie Noord-Holland heeft in het kader van de regionale energiestrategieën het [Noordhollands Perspectief](#) opgesteld. Dit document heeft tot doel het provinciale vertrekpunt in de RES in beeld te brengen. Het beschrijft de provinciale uitgangspunten voor de RES die volgen uit vastgestelde of Lopende beleidstrajecten. Het gaat bijvoorbeeld om de ontwikkelprincipes uit de Omgevingsvisie NH2050 en de uitgangspunten die zijn vastgesteld door Provinciale Staten bij de besluitvorming over de RES startnotitie. Het NH perspectief bevat daarnaast een uitwerking van deze uitgangspunten in leidende principes en ontwerpprincipes. Met betrekking tot natuur staat hierin het volgende:

Natuur Netwerk Nederland (NNN) en Natura 2000

Voor zon- en wind-ontwikkelingen in Natuur Netwerk Nederland (NNN) en Natura 2000-gebieden hanteert de provincie een 'NEE, tenzij' principe. Pas als het echt nergens anders kan is de provincie bereid om energie-ontwikkelingen binnen NNN-gebieden te overwegen. De mogelijkheden per gebied zijn dan erg verschillend en afhankelijk van de te beschermen ecosysteemwaarden met bijbehorende doeltypen/soorten in de gebieden. Deze staan beschreven in de WKW natuur. Verder zal er in dat geval binnen NNN als eerste gekeken moeten worden naar de recreatiegebieden en de nog niet gerealiseerde NNN. Bij de eventuele realisatie van zon of wind binnen NNN zal altijd oppervlakte elders gecompenseerd moeten worden.

Weidevogelleefgebied

In de Omgevingsverordening worden, als onderdeel van het “Bijzonder Provinciaal Landschap” , een deel van het huidige areaal losgelaten als weidevogelleefgebied. De kerngebieden blijven beschermd. In de gebieden die afvallen zal ruimte komen voor opstellingen voor wind- en zonne-energie. In de overige gebieden blijft een stringent beleid gelden. Alleen wanneer er echt geen andere mogelijkheden voor zon- en windlocaties is de provincie bereid onder voorwaarden een mee te werken. Voorkeur ligt dan in het concentreren van zonnepanelen en/of windturbines op plaatsen waar al een zekere mate van verstoring aanwezig is, zoals langs/nabij wegen of bebouwing.

Stiltegebieden

Stiltegebieden vallen grotendeels samen met gebieden die ook onder een (of meerdere) andere provinciale regimes vallen, zoals NNN- en Weidevogelleefgebieden. Voor de stiltegebieden geldt in beginsel een maximaal toelaatbaar geluidsniveau voor een inrichting van 35 dB(A) LAeq. Zonneparken kunnen worden gerealiseerd omdat de geluidproductie de 35 dB(A) niet overschrijdt. Windturbines overschrijden al snel de geluidsnorm van 35 dB(A). Afwijken van de richtwaarden is mogelijk als er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en is aangetoond dat de afwijking van de richtwaarde zo minimaal mogelijk is.

Vraagstuk

Voor de concretisering van de zoekgebieden, vinden van nieuwe zoekgebieden, de reactienota en het opstellen van de RES 1.0 is duidelijkheid nodig hoe om te gaan met de natuurwaarden als het gaat om het realiseren van grootschalige duurzame energieprojecten.

Windturbines en zonneparken in natuurgebieden zijn mogelijk wanneer er aantoonbaar geen significante effecten zijn op de planten- en diersoorten of de habitats. Uitzondering is mogelijk als sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieve oplossingen aanwezig zijn.

Windturbines en zonnepanelen kunnen onder deze uitzondering vallen, omdat ze worden geplaatst met een dwingende reden van openbaar belang. Voor NNN is dan een compensatieplan nodig, voor N2000-gebieden heeft de Europese Commissie een richtlijn opgesteld waaraan voldaan moet worden.

Vragen ten behoeve van de discussie en het bepalen van de koers:

1. Om de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn te kunnen realiseren zijn wind- en zonneparken nodig in de Gooi- en Vechtstreek. Mag dit ook in natuurgebieden?
2. Onder welke voorwaarden is opwek van hernieuwbare energie in natuurgebieden mogelijk?
3. Kan de realisatie van wind- en zonneparken gezien worden als business model voor natuurbeheer en –ontwikkeling?
4. Kan opwekking van hernieuwbare energie gezien worden als ‘groot openbaar belang’ en zijn er ‘geen alternatieve oplossingen aanwezig’ om als uitzondering realisatie binnen N2000 en NNN mogelijk te maken?
5. Welke kansen worden gezien?